

УДК 378:147.016:377–051(043.5)

ОРГАНІЗАЦІЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ ЯК ПЕДАГОГІЧНА УМОВА ФОРМУВАННЯ АКАДЕМІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ВИКЛАДАЧІВ ПРОФЕСІЙНОГО НАВЧАННЯ

Добровольська-Піпіч І.Є.

Одеський національний політехнічний університет

Залежно від змісту й особливостей організації фахової підготовки, специфіки діяльності студентів, як під час навчання, так і в позанавчальній діяльності, в статті було досліджено теоретичні питання стосовно однієї з педагогічних умов формування академічної компетентності майбутніх викладачів професійного навчання, а саме – організації самостійної роботи студентів. В ході дослідження було визначено зміст самостійної роботи студентів і систематизовано самостійні дії за певними ознаками. Відповідно до рівнів самоосвітньої діяльності студентів було виділено типи самостійної роботи. Розглянуто самостійну роботу як процес розв'язання творчого завдання, що включає кілька етапів. Було визначено сутність організації самостійної роботи студентів.

Ключові слова: академічна компетентність, самостійна робота, позааудиторна роботи, пізнавальна діяльність, компетентісний підхід, пізнавальна задача, наукове дослідження, актуалізація самостійної роботи, науково-дослідна робота, інтелектуальні компетенції.

Постановка проблеми. У системі вищої професійної освіти висока якість підготовки фахівців не може бути забезпечена за допомогою так званої «знаннєвої» парадигми. Сучасні завдання професійної освіти необхідно вирішувати в межах компетентісного підходу, що виник як альтернатива накопиченню абстрактно-теоретичних знань і передбачає формування в майбутнього фахівця готовності до практичного застосування знань та умінь.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Концепція компетентісного підходу отримала достатньо глибоке наукове обґрунтування в працях А. Беляєва, Г. Гаврищака, В. Гриньової, Я. Кодлюка, В. Лозової, В. Лугового, О. Овчарука, Т. Олефіренка, О. Пометун, М. Рижаківа, І. Родигіної, Г. Терещука, А. Хуторського, В. Ягупова та ін.

Одним із шляхів, засобів активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів є підвищення ролі їхньої самоосвітньої діяльності (М. Кларін, М. Кузьміна, Ф. Савіна, В. Сластьонін).

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. У результаті аналізу літератури встановлено, що академічна компетентність не знайшла достатнього обґрунтування. Причиною є те, що сьогодні в процесі інтеграції у європейський освітній простір вводяться нові освітні поняття: компетентності, компетенції та ключові кваліфікації.

Нових підходів вимагає проблема співвідношення аудиторної та позааудиторної самостійної роботи студентів.

Мета статті. Головною метою цієї роботи є – обґрунтувати самостійну роботу студентів як педагогічну умову підвищення ефективності пізнавальної діяльності студентів шляхом формування у них академічної компетентності.

Виклад основного матеріалу. Серед сформованих форм і методів навчання студентів у вищій школі більшого значення набуває самостійна робота. Практика роботи у вищих навчальних закладах підтверджує, що тільки знання, які здобуті самостійною працею, роблять випускника продуктивно мислячим фахівцем, що здатний твор-

чо вирішувати професійні завдання, впевнено відстоювати свої позиції.

Сутність самостійного навчання визначається в дидактиці як здатність людини без сторонньої допомоги засвоювати інформацію з різних джерел. Будь-яке поняття не може бути засвоєне людиною без участі процесів розумової діяльності, лише аспект внутрішньої потреби – самоорганізація та самостійна робота у пізнанні сприяють формуванню нового знання у людини. Найбільший успіх у навчанні досягається тоді, коли студент орієнтується на самостійне виконання попередньо відібраних інтелектуальних операцій.

Самостійна робота студентів є одним з ефективних засобів розвитку та активізації їх творчої діяльності. Її можна розглядати як головний резерв підвищення якості підготовки фахівців [4, с. 182].

Самостійна робота студентів завершує завдання усіх інших видів навчального процесу і може здійснюватися на лекціях, семінарах, практикумах, лабораторних заняттях, консультаціях. У даному випадку вона виступає як метод навчання.

Як форма організації навчального процесу самостійна робота студентів є цілеспрямованою систематичною діяльністю з отримання знань, що здійснюється поза аудиторіями [6].

При виконанні самостійних завдань велике значення мають такі два фактори, як наявність у майбутніх викладачів професійного навчання елементарних навичок самостійної навчальної діяльності та створення умов «вимушеної самостійності». Такі навички формуються в ході лекцій, практичних занять, позааудиторної роботи, коли викладач дає спеціальні завдання (це і попереднє планування своєї відповіді, визначення головного в лекції, зіставлення тих чи інших явищ, доказ певної точки зору).

Самостійна робота передбачає виконання різного роду завдань, запропонованих викладачем. Виконання даних завдань повинно розкривати обсяг програмного матеріалу, який не знайшов висвітлення (або мало висвітлений) на лекційних та семінарських заняттях. Підготовка здійснюється при безпосередньому консультуванні

викладача, що не виключає елементів творчості з боку студентів [7, с. 64].

Внутрішніми, сутнісними ознаками самостійної роботи є: яскраво виражене свідоме прагнення до поставленої мети, виконання її, досягнення результату власними силами, без безпосередньої участі сторонніх осіб.

Зміст самостійної роботи студентів становлять різноманітні типи навчальних, виробничих та дослідницьких завдань, що виконуються ними під керівництвом викладача (або комп'ютерної навчальної програми). Традиційна мета самостійної роботи – засвоєння знань, отримання умінь та навичок, досвіду творчої та науково-інформаційної діяльності, вироблення індивідуального стилю діяльності [12].

Аналіз літератури, практичного досвіду дозволив виділити різні підходи до методики організації самостійної роботи майбутніх викладачів професійного навчання. Ефективність самостійної роботи залежить, насамперед, від розуміння її сутності та визначення місця серед інших форм навчальної роботи у виші. На жаль, і в цьому питанні немає єдиного підходу. Одні фахівці розглядають самостійну роботу як сприйняття і самостійне осмислення студентами інформації, що повідомляється викладачами. Інші намагаються розкрити сутність феномену лише за зовнішніми ознаками. Треті – виділяють такі ознаки самостійної роботи, як самостійне отримання і глибоке осмислення нових знань, встановлення самими студентами ритму роботи та дозування часу на вивчення поставлених питань.

Самостійну роботу, можна вважати формою навчання, але оскільки вона дозволяє формувати необхідні студенту навчальні вміння і навички, її можна розглядати і як засіб навчання.

Під самостійною роботою майбутніх викладачів професійного навчання ми розуміємо таку діяльність, яка спрямована на вирішення пізнавальних завдань із оволодіння базовими і спеціальними компетенціями за допомогою виконання конкретних навчальних завдань під керівництвом викладача. Дане визначення дозволяє стверджувати, що рівень засвоєння навчального матеріалу, формування компетенцій багато в чому залежать від того, як організувати процес навчання, за допомогою яких методів залучати студентів до самостійної роботи.

Сутність самостійної роботи полягає в наявності спеціально організованої діяльності студентів; наявності результату діяльності; наявності технології процесу навчання. Ці параметри дозволяють визначати самостійну роботу як спеціально організовану систематичну навчальну діяльність, що заснована на певній технології процесу навчання і спрямована на розвиток пізнавальної та творчої активності особистості.

В якості ознак самостійної роботи майбутніх викладачів професійного навчання виділимо наступні:

- наявність пізнавальної або практичної задачі, проблемного питання, особливого часу на їх вирішення;
- прояв розумової напруги для правильного і найкращого виконання тієї або іншої дії;
- прояв свідомості, самостійності та активності студентів у процесі вирішення поставлених завдань;

– здійснення управління та самоврядування самостійної, пізнавальної та практичної діяльності студента.

Таким чином, ядром самостійної роботи є пізнавальна діяльність через проблемне завдання, яке обумовлює весь її процес.

На відміну від більшості відомих класифікацій, побудованих за однією ознакою (наприклад, за дидактичними цілями, джерелами знань, методами навчання), у нашому дослідженні самостійні дії систематизовані за 9 ознаками:

- за спрямованістю змісту;
- за дидактичним завданням;
- за методами навчання;
- за особливостями пізнавальної діяльності;
- за особливостями розумових дій;
- за особливостями організації і управління;
- за формою проведення;
- за місцем проведення;
- за формою вираження кінцевого результату.

У педагогічній літературі виділяють чотири рівні самостійності в освітніх установах:

- 1) копіювання дій;
- 2) репродуктивна діяльність;
- 3) продуктивна діяльність;
- 4) самоосвітня діяльність.

Відповідно до рівнів самоосвітньої діяльності студентів зазвичай виділяють чотири типи самостійної роботи:

- 1) відтворення за зразком;
- 2) репродуктивні дії (вчать аналізувати події, явища, факти, сприяють розвитку внутрішніх мотивів до пізнання);
- 3) варіативні дії – формують вміння та навички пошуку відповіді за межами відомого зразка;
- 4) творчі дії, є вінцем системи самостійної діяльності студента.

Переорієнтація освітньої парадигми на розвиток особистісних якостей фахівця-професіонала в межах компетентісного підходу вимагає зміни мети самостійної роботи як форми організації навчально-виховного процесу. Такою метою має стати розвиток творчого мислення майбутнього викладача професійного навчання, його внутрішньої і зовнішньої самоорганізації, активно-перетворюючого ставлення до одержуваної інформації.

Самостійну роботу в контексті формування академічної компетентності слід розглядати як процес розв'язання творчого завдання, що включає кілька етапів.

1. Розв'язання будь-якої творчої задачі – її усвідомлення – відбувається розуміння недостатності старого наявного досвіду, необхідність виходу за його межі. Визначається невідоме, нове, що повинно бути знайдено в результаті самостійної пошукової діяльності.

2. Інформаційний пошук. Визначаючи методи пошуку «невідомого, нового», ми спираємося на знання, що отримані в процесі навчання і попередньої діяльності (актуалізуємо минулий досвід). Визначаємо напрямок пошуку необхідної, але поки відсутньої інформації, види її джерел.

3. Аналітично-синтетична переробка інформації. Змістом даного етапу є сприйняття, розуміння, усвідомлення отриманої інформації, її оцінка, встановлення зв'язків між розрізненими фактами та явищами, узагальнення їх і подання до логічної (знакової) форми. Саме в результаті

аналітико-синтетичної переробки інформація переходить в знання.

4. Заключний етап розв'язання творчого завдання – поширення. Отриманий окремим суб'єктом результат у вигляді його «експортної моделі» стає надбанням інших, надходить в суспільний обіг. Тому письмове оформлення результатів – необхідний завершальний етап розв'язання творчого завдання.

Залежно від конкретних навчальних завдань, які повинні бути вирішені в процесі самостійної роботи, змістозна наповненість та тривалість окремих етапів змінюються. Проте присутність їх у структурі навчального процесу є обов'язковою. Це допомагає майбутньому викладачу професійного навчання усвідомити себе не тільки споживачем готового знання, але і його інтерпретатором, розповсюдженцем нового знання.

Основним елементом самостійної роботи є пізнавальна задача (завдання) [10].

Навчальна задача це задача, що спрямована на пошук формування знань, яка вимагає для реалізації здійснення спостереження, експерименту, вивчення літератури та інших видів пізнавальної діяльності. Як дидактична одиниця, навчальна задача має ряд функціональних ознак [3, с. 161]:

- вона є предметом пізнавальної діяльності;
- містить у собі рушійне протиріччя між необхідними та шуканими даними;
- включає всі ланки пізнавальної діяльності: постановку мети, мотивацію, вибір раціональних шляхів вирішення, підбір способів дій та засобів їх виконання, отримання результату, його аналіз;
- виступає засобом логічної та психологічної організації навчального матеріалу;
- інтегрує процеси засвоєння знань та формування досвіду діяльності, що необхідний для оволодіння компетенціями.

Самостійна робота студентів у процесі науково-інформаційної діяльності спрямована на розвиток:

- інтелектуально-логічних здібностей (формування умінь аналізувати, порівнювати, узагальнювати, виділяти головне, пояснювати, доводити, обґрунтовувати, викладати, систематизувати, класифікувати, моделювати);
- інтелектуально-евристичних здібностей (умінь генерувати ідеї, яви, асоціативності мислення, бачення суперечностей; умінь ставити завдання, висувати гіпотезу);
- здібності письмово висловлювати свої думки, лаконізувати їх, описувати, оформляти результати наукового дослідження.

Важливу роль у підготовці майбутнього викладача професійного навчання відіграє наукова діяльність, яка не тільки упорядковує та поглиблює знання, отримані в процесі виконання навчальної роботи, а й допомагає удосконалити навчальну діяльність. Наукові дослідження у більшості випадків носять самостійний характер, тому особливо важлива правильна організація наукової діяльності студента вищів [2, с. 134].

Наукове дослідження – це метод, що спрямований на вивчення певного об'єкту чи явища у контексті корисних перетворень для людини й передбачає формулювання певної системи теорій, законів та понять.

Характеризуючи наукове дослідження, зазвичай вказують на наступні його ознаки:

– це обов'язково цілеспрямований процес, досягнення усвідомлено поставленої мети, чітко сформульованих завдань;

– даний процес спрямований на пошук нового, на творчість, на відкриття невідомого, на висування оригінальних ідей, на нове висвітлення розглянутих питань [11];

– наукове дослідження характеризується систематичністю (впорядковані, наведені в систему і сам процес дослідження, і його результати);

– науковому дослідженню властива сувородаказовість, послідовне обґрунтування зроблених узагальнень та висновків.

Мета науково-теоретичного дослідження полягає в тому, щоб знайти спільне у ряду одиничних явищ, розкрити закони, за якими виникають, функціонують і розвиваються такого роду явища, тобто проникнути в їх глибинну сутність. Результати наукових досліджень втілюються в наукових працях (статтях, монографіях, підручниках, дисертаціях тощо) і лише потім, після їх всебічної оцінки використовуються в процесі практичного пізнання.

Таким чином, наукова робота на відміну від навчальної, що полягає в основному в засвоєнні знань, щодо яких вироблено відносно єдині думки, пов'язана з розробкою проблем наукового характеру [13, с. 164].

Під проблемою розуміється складне теоретичне або практичне питання, суперечлива ситуація, які потребують вивчення та вирішення. Найчастіше науково-дослідна робота студента складається з наступних напрямків:

- участь у наукових напрямних групах (наукових гуртках, товариствах);
- публікація наукових статей;
- участь у наукових конференціях;
- участь у наукових конкурсах та олімпіадах.

Не зайве пам'ятати, що активність, яка проявлена при виконанні наукової (втім, як і будь-якої іншої соціально корисної) роботи, завжди заохочується як викладацьким колективом, так і адміністрацією вищого навчального закладу, не кажучи вже про особливе задоволення, що одержується творчою особистістю в процесі наукової діяльності.

Розглянуті прийоми, способи, правила навчальної та наукової пізнавальної діяльності дозволяють студентам істотно підвищувати, якість самостійної роботи, успішно засвоювати програму навчання у виші. Але ефективність техніки, що використовується і методики самостійної роботи у вирішальній мірі залежить від певних особистісних якостей майбутнього викладача професійного навчання.

Організація самостійної роботи студентів – складний і багатовимірний процес, який включає в себе і формування мотивації, професійної позиції майбутнього фахівця, і органічне включення самостійної роботи в процес засвоєння змісту навчальних дисциплін, й інтеграцію самостійної роботи студентів з досвідом використання сучасних педагогічних технологій, і вибір форм контролю за результатами самостійної роботи.

Успіх у широкому використанні самостійної роботи студентів багато в чому залежить від її організації. Правильна організація, уміле планування

дозволяють істотно підвищити якість і ефективність самостійної навчальної діяльності студентів, виконати значно більший обсяг роботи [1, с. 34].

Сутність організації самостійної роботи студентів коротко можна виразити наступними словами: максимум ефективності при мінімальних витратах часу, сил і засобів. Реалізація вимог організації праці майбутніх викладачів професійного навчання спрямовується на досягнення трьох цілей:

- максимальна економія та ефективний розподіл часу, що відведений на самостійну роботу студентів;

- створення та вмиле використання сприятливих умов праці та відпочинку;

- турбота про здоров'я і всебічний розвиток особистості.

Обговорення проблем організації самостійної роботи – це пошук взаєморозуміння різних поколінь, це встановлення зв'язків між свободою і відповідальністю, це узгодження прагнень викладачів і інтересів студентів, коли формується самостійність як головна мета освіти, як особлива якість професійної свідомості майбутнього викладача професійного навчання.

Найважливішою складовою в процесі модернізації вищої педагогічної освіти є актуалізація самостійної роботи студентів. Самостійна робота студентів здійснюється в таких видах діяльності:

- навчально-пізнавальної;

- науково-дослідної;

- науково-інформаційної.

В організаційно-педагогічному відношенні ефективність управління якістю самостійної роботи майбутніх викладачів професійного навчання визначається рядом умов:

- збільшення частки самостійної роботи за рахунок зменшення аудиторних занять;

- розробка достатнього навчально-методичного забезпечення, підвищення ролі так званого задачного підходу;

- цілеспрямована робота із реалізації методу проєктів;

- введення системи залікових одиниць;

- озброєння студентів уміннями і навичками самостійної роботи (формування навчальних, дослідницьких та інформаційних компетенцій);

- послідовне застосування засобів мотивації до активної самостійної роботи;

- організація самостійної роботи студентів в контексті майбутньої професійної діяльності.

У процесуально-змістовному відношенні самостійну роботу студентів можна розглядати як процес вирішення творчого завдання, що в свою чергу дозволяє виділити ряд етапів.

На першому етапі в результаті складної аналітико-синтетичної роботи відбувається виявлення протиріч, формується проблема, визначаються вихідні дані.

На другому етапі здійснюється інформаційний пошук необхідної інформації, визначаються передбачувані шляхи, способи вирішення завдання.

На третьому етапі здійснюється відбір, оцінка отриманої інформації, переклад інформації в знання, проведення дослідно-експериментальної роботи.

На четвертому етапі відбувається переведення особистого знання в «експортну модель», тобто

створення нового інформаційного продукту (наприклад, письмове оформлення отриманого знання для його розповсюдження серед користувачів).

Навчальне завдання, що спрямоване на пошук нового знання, формує досвід пізнавальної діяльності, готовність до застосування знань на практиці.

Самостійна робота майбутніх студентів реалізується в навчальній та позанавчальній час. Основна особливість самостійної роботи студентів полягає не в тому, що студент працює без допомоги викладача, а в тому, що він самостійно керує власною діяльністю [5, с. 55].

Самостійна робота викладачів професійного навчання в навчальній діяльності пов'язана із засвоєнням знань, накопиченням індивідуального досвіду застосування знань на практиці. Як показує досвід, найчастіше студентам для самостійної діяльності пропонуються робота з навчальною літературою, відповідати на питання, виконання завдань до аудиторних занять. Однак самі студенти відчують бажання проявити себе у підготовці дидактичних засобів: роздавальних матеріалів, таблиць, малюнків, аудіо-відео матеріалів, комп'ютерних програм тощо.

У нових умовах для розвитку досвіду самостійної роботи слід пропонувати студентам такі завдання, як підготовка програмного забезпечення, залучення до роботи з створення банку даних, бази понять.

Вищою формою самостійної роботи студентів є їх науково-дослідна робота [9].

Значення науково-дослідної роботи студентів ще більше зростає, коли вона має прикладну спрямованість, тобто результати цієї роботи мають практичне значення.

Мотивація до самостійної науково-дослідної діяльності у майбутніх викладачів професійного навчання буде значно вище, якщо ця робота організована в контексті майбутньої професійної діяльності, якщо результати цієї роботи можуть бути використані на практиці, крім того, якщо виконана робота отримує своєчасну й позитивну оцінку. Необхідно пам'ятати, що головним рушійним мотивом до дослідницької роботи у студента є потреба в досягненні значного успіху. Ось чому дуже важливо своєчасно та адекватно оцінити цей успіх.

Важливим засобом підвищення якості науково-дослідної роботи студентів є залучення майбутніх викладачів професійного навчання до наукових досліджень, що здійснюються в рамках діяльності наукових шкіл, наукових центрів, лабораторій, що створюють умови для індивідуалізації наукової діяльності студентів та викладачів [8].

Інтеграція навчальної та науково-дослідницької діяльності полягає у розвитку когнітивних структур, у формуванні умінь і навичок розумової діяльності, тобто розвитку таких прийомів, як аналіз і синтез, узагальнення, абстрагування, систематизація, моделювання та ін. Залучення до наукової діяльності формує стійкі навички, готовність до роботи з монографіями, авторефератами, статтями та довідковою літературою.

Особливо актуальним є завдання підготовки студентів до роботи в науково-інформаційному середовищі. Це пов'язано з формуванням комп'ютерної компетентності – готовність працювати з базовими програмами. Самостійна

робота в інформаційному середовищі – це ще й робота з створення оригінального вторинного документа: класифікатора, таблиці, реферату, огляду, аналітичної довідки, анотації тощо.

Все це вимагає сформованості інтелектуальних компетенцій: розуміння і знання шляхів, способів розгортання логічних моделей, конструкцій, наявність словникового запасу (достатнє володіння поняттями), вміння висувати тезу, знаходити аргументацію, робити логічно правильні і адекватні висновки, володіти граматичною структурою та стилем наукової мови.

Висновки. В ході нашого дослідження було встановлено, що організація самостійної роботи студентів передбачає спеціально організовану діяльність студентів, наявність результату діяль-

ності і технології процесу навчання. Ці параметри дозволяють визначати самостійну роботу як спеціально організовану систематичну навчальну діяльність, що заснована на певній технології процесу навчання і спрямована на розвиток пізнавальної та творчої активності особистості.

Було визначено, що з метою ефективного формування академічної компетенції майбутніх викладачів професійного навчання необхідним є забезпечення такої педагогічної умови як організація самостійної роботи студентів. Головним змістом і результатом самостійної роботи майбутніх викладачів професійного навчання є розвиток інтелектуально-логічних здібностей і здібності висловлювати власну думку, описувати та оформляти результати навчальної та дослідницької роботи.

Список літератури:

1. Асаналиева М.К. Педагогические условия организации самостоятельной работы студентов: автореф. дис. на соиск. учен. степени канд. пед. наук: спец. 13.00.08 «Теория и методика профессионального образования» / М.К. Асаналиева. – Бишкек, 1993. – 18 с.
2. Байденко В.И. Компетенции в профессиональном образовании (К освоению компетентностного подхода) / В.И. Байденко // Высшее образование в России. – 2004. – № 11. – С. 4–12.
3. Воробьев Г.Г. Документ: Информационный анализ / Г.Г. Воробьев. – М: Наука, 1973. – 255 с.
4. Галицких Е. Организация самостоятельной работы студентов / Е. Галицких // Высшее образование в России. – 2004. – № 6. – С. 160–163.
5. Дмитриева Ю.Н. Психологические основы самостоятельности как свойства личности / Ю.Н. Дмитриева // Ученые записки ЛГПИ им. А.И. Герцена. – Л.: ЛГПИ, 1964. – 218 с.
6. Ковалевский И. Организация самостоятельной работы студента / И. Ковалевский // Высшее образование в России. – 2000. – № 1. – С. 114–115.
7. Косов Г.В. Основы методики преподавания в высшей школе: учебное пособие / Г.В. Косов, Л.В. Суменко. – Ставрополь: Из-во Ставропольского института имени В.Д. Чурсина, 2001. – 64 с.
8. Крутов В.И. Научное творчество студентов: современные требования / В.И. Крутов, А.И. Момот, В.С. Кагерманьян // Вестник высшей школы. – 1986. – № 5. – С. 17–21.
9. Кузнецов В.С. Исследовательско-проектировочная деятельность как форма учебного сотрудничества в вузе: автореф. дис. на соиск. учен. степени канд. пед. наук: спец. 13.00.08 «Теория и методика профессионального образования» / В.С. Кузнецов. – М., 1996. – 25 с.
10. Машанова Р.К. Совершенствование управления самостоятельной учебной работой студентов на основе системной организации ее контроля (на материале технических вузов): автореф. дис. на соиск. учен. степени канд. пед. наук: спец. 13.00.01 «Общая педагогика, история педагогики и образования» / Р.К. Машанова. – К., 1991. – 17 с.
11. Микулинский С.Р. Восприятие открытия как науковедческая проблема / С.Р. Микулинский, М.Г. Ярошевский // Научное открытие и его восприятие. – М.: Педагогика, 1971. – С. 5–20.
12. Нечаева Т.А. Организационно-педагогические факторы активизации самостоятельной работы студентов: автореф. дис. на соиск. учен. степени канд. пед. наук: спец. 13.00.08 «Теория и методика профессионального образования» / Т.А. Нечаева. – СПб., 1992. – 16 с.
13. Никитина Г.В. Формирование исследовательских умений студентов младших курсов: автореф. дис. на соиск. учен. степени д-ра. пед. наук: спец. 13.00.08 «Теория и методика профессионального образования» / Г.В. Никитина. – СПб., 1992. – 38 с.
14. Рубаник А. Самостоятельная работа студентов / А. Рубаник, Г. Большакова, Н. Тельных // Высшее образование в России. – 2005. – № 6. – С. 120–124.

Добровольская-Пипич И.Е.

Одесский национальный политехнический университет

ОРГАНИЗАЦИЯ САМОСТОЯТЕЛЬНОЙ РАБОТЫ СТУДЕНТОВ КАК ПЕДАГОГИЧЕСКОЕ УСЛОВИЕ ФОРМИРОВАНИЯ АКАДЕМИЧЕСКОЙ КОМПЕТЕНТНОСТИ БУДУЩИХ ПРЕПОДАВАТЕЛЕЙ ПРОФЕССИОНАЛЬНОГО ОБУЧЕНИЯ

Аннотация

В зависимости от содержания и особенностей организации профессиональной подготовки, специфики деятельности студентов, как во время обучения, так и во внеучебной деятельности, в статье были исследованы теоретические вопросы относительно одного из педагогических условий формирования академической компетентности будущих преподавателей профессионального обучения, а именно – организации самостоятельной работы студентов. В ходе исследования было определено содержание самостоятельной работы студентов и систематизированы самостоятельные действия по определенным признакам. В соответствии с уровнями самообразовательной деятельности студентов выделены типы самостоятельной работы. Было рассмотрены самостоятельную работу как процесс решения творческой задачи, которая включает в себя несколько этапов. Определена сущность организации самостоятельной работы студентов.

Ключевые слова: академическая компетентность, самостоятельная работа, внеаудиторная работы, познавательная деятельность, компетентный подход, познавательная задача, научное исследование, актуализация самостоятельной работы, научно-исследовательская работа, интеллектуальные компетенции.

Dobrovolska-Pipich I.E.

Odessa National Polytechnic University

ORGANIZATION OF STUDENTS' INDEPENDENT LEARNING ACTIVITY AS A PEDAGOGICAL CONDITION OF FORMATION OF THE ACADEMIC COMPETENCE OF FUTURE TEACHERS OF VOCATIONAL TRAINING

Summary

Depending on the content and features of the organization of vocational training, the specifics of students' activities, both during their studies and in non-educational activities, the article examined theoretical issues regarding one of the pedagogical conditions for the formation of academic competence of future teachers of vocational training, namely, the organization of students' independent learning activity. In the course of the study, the content of students' independent learning activity was determined and independent actions were systematized on certain features. In accordance with the levels of self-education of students, were identified the types of independent learning activity. An independent learning activity was considered as a process of solving a creative task, which included several stages. The essence of organization of students' independent learning activity was determined.

Keywords: academic competence, independent learning activity, out-of-class wok, cognitive activity, competent approach, cognitive task, scientific research, actualization of independent learning activities, research work, intellectual competences.